

Globalne investicije u energiju rastu za 8% u 2022.
zahvaljujući zelenoj energiji

Postignut načelni sporazum o modernizovanom
Ugovoru o energetskej povelji

REVIZIJA PLANOVA

Dok se EU silom prilika okreće uglju, njeni ministri energetike treba ove nedelje da usklade klimatske ambicije sa novom realnošću izazvanom gubitkom ruskih energetskej sirovina. Jedan od primera kompleksnosti nalaženja kompromisa oko ovih pitanja je informacija da lideri EU nisu uspeli da se dogovore o ograničenju cena prirodnog gasa

Evropa prisiljena da se vrati energiji na ugalj	OVDE
Karma ne prašta	OVDE
Postignut načelni sporazum o modernizovanom Ugovoru o energetskej povelji	OVDE
Ministri EU traže kompromisni dogovor o klimatskim zakonima	OVDE
Napredak u Direktivi o energetskej efikasnosti.....	OVDE
Globalne investicije u energiju rastu za 8% u 2022. zahvaljujući zelenoj energiji	OVDE
EU i SAD nazvane licemerima na klimatskim pregovorima u Bonu	OVDE
Masovno širenje OIE šteti Evropi preko bilion evra do 2035.	OVDE
Cene uglja podstaknute evropskom energetskej krizom	OVDE
Poljska i Ukrajina povećavaju proizvodnju uglja	OVDE
Lideri EU bez dogovora o ograničenju cena gasa na celom kontinentu	OVDE
Nemačka prinuđena na gašenje elektrana na gas	OVDE
Von der Lejen: Smanjite grejanje za dva stepena	OVDE
Tri francuska energetska kolosa: Odmah smanjiti potrošnju energije	OVDE
Bloomberg: Rusija zateže gasnu omču oko EU	OVDE
Sečin: Energetske samoubistvo Evrope	OVDE
Katar najveći svetski izvoznik LNG-a, ali ne može zameniti Rusiju	OVDE
Evropa: Prosečne cene el. energije za dan unapred. Nedelja 6 - 12 jun	OVDE
Prosečne kliring cene el.energije u JIE. Nedelja 6 - 12 jun	OVDE

Evropa prisiljena da se vrati energiji iz uglja

BRISEL/OSLO - Evropska unija će se privremeno vratiti na ugalj kako bi se izborila sa opadajućim prilivima ruskog gasa, a da pritom ne naruši dugoročne klimatske ciljeve, rekla je 22. juna zvaničnica EU, prenosi **Reuters**.

Pored traženja izvora energije, vlade nastoje da ublaže domaćinstvima teret skupe energiju, pa je tako Italija odobrila paket od 3,5 milijardi dolara za smanjenje računa za energiju za firme i domaćinstva koja su u nevolji.

Kako bi se izborila s nedostatkom prirodnog gasa, Međunarodna agencija za energiju (IEA) je saopštila da Evropa mora da zameni ruske isporuke energije uz jačanje efikasnosti i obnovljivih izvora, uključujući nuklearnu energiju.

Nemačka, Italija i Holandija su signalizirale da bi elektrane na ugalj mogle popuniti nedostatke u snabdevanju.

Evropa će, putem mera koje preduzimamo,

privremeno tražiti alternativu ruskom gasu u fosilnim gorivima, rekla je na energetsom forumu u Briselu Elina Bardram, v.d. direktora

za međunarodne poslove i klimatske finansije u Evropskoj komisiji.

Mere će biti ukinute što je pre moguće jer je EU odlučna da se drži svojih klimatskih ciljeva, dodala je ona.

"Ciljevi EU za 2030. i 2050. ostaju nepromenjeni... iako možemo privremeno povećati upotrebu uglja, dugoročni smer je jasan", dodala je Bardram, koja je predvodila delegaciju Evropske komisije na pregovorima o klimi u Parizu 2015.

Istraživanje alternativa

Zemlje su usvojile niz mera kako bi izdržale krizu snabdevanja i sprečile nestašice energije u zimskom periodu i nagli rast inflacije koji bi mogao testirati odlučnost Evrope da zadrži sankcije Rusiji.

Nemački ministar finansija Kristijan Lindner rekao je 21. juna da postoji opasnost od ozbiljne ekonomske krize i - kako je procenio - trogodišnje ili višegodišnje nestašice energije.

Royal Bank of Canada očekuje da će se stopa punjenja skladišta gasa usporiti i da će vlade morati da se okrenu merama smanjenja potrošnje energije.

„Čini se da mnoge zemlje ponovo razmišljaju o aktiviranju uglja“, navodi banka u noti, dodajući: „Ne verujemo da se situacija može ispraviti samo merama na strani ponude i očekujemo značajan odgovor na strani potrošnje“.

Referentna evropska cena gasa trgovala se na oko 127 evra (133 dolara) po megavat satu (MWh), ispod ovogodišnjeg maksimuma od 335 evra, ali je i dalje preko 300% veća u odnosu na nivo pre godinu dana.

Evropa se trudi da popuni zimska skladišta gasa - sada 55% ispunjena - jer se plaši daljih poremećaja u snabdevanju iz Rusije, koja je već prekinula neke kupce.

Učvršćivanje zastarele nuklearne infrastrukture moglo bi dati predah visokim cenama električne energije i ograničenim zalihama, saopštila je IEA.

U širem smislu, 2,4 biliona dolara koji će biti uloženi u energiju ove godine uključivali su rekordnu potrošnju na obnovljive izvore energije, ali nisu uspjeli popuniti jaz u snabdevanju i suočiti se s klimatskim promenama, saopštila je IEA.

Karma ne prašta

NJU DELHI – „Karma ne prašta. Evropskim zemljama koje se sada bore da ožive upotrebu uglja za proizvodnju električne energije, možda neće biti prijatno da se prisete svog gneva zbog stava Indije o upotrebi uglja pre jedva osam meseci na samitu COP 26 u Glazgovu“, komentariše sa jasnim sarkazmom indijski portal **The Hans India**.

U to vreme, izaslanik Evropske unije je nadmeno izjavio da što je duže potrebno da se izbacii uglj, to se više opterećuje nacionalno okruženje i ekonomija. On je govorio u kontekstu Indije i Kine koje su se udružile u završnoj deklaraciji samita da promene izrazi 'ugalj' u 'faza smanjenja uglja'.

Nasuprot tome, razvijene zemlje su imale prednost korišćenja jeftinog prirodnog gasa, koji se smatra čistijim gorivom. Pitamo se kakva će sada biti njegova reakcija na vest da evropske zemlje uključuju svoje termoelektrane na uglj u pokušaju da prevaziđu nedostatak prirodnog gasa iz Rusije. Među zemljama koje su najavile planove za ponovno pokretanje takvih postrojenja su Nemačka, Italija, Austrija i Holandija, piše portal.

Indija, sa svoje strane, nastoji da ispuni obaveze za smanjenje oslanjanja na uglj i prelazak na obnovljive izvore energije, ali taj zadatak će trajati nekoliko decenija. Proizvodnja električne energije iz uglja trenutno čini 51 posto energetske potrebe zemlje, prema statistikama koje je objavilo Ministarstvo energetike. Obnovljivi izvori energije, s druge strane, sada su dostigli 28 posto. Ambiciozni ciljevi su postignuti ranije nego što se očekivalo poslednjih godina, ali čak i tako, uglj ostaje primarno gorivo za potrebe proizvodnje električne energije.

U svakom slučaju, mora se prihvatiti da se zemlje u razvoju poput Indije suočavaju s mnogim izazovima u prelasku s uglja i drugih fosilnih goriva na obnovljive izvore energije. Jedina ogromna prednost koju su razvijene zemlje u Evropi i SAD do nedavno imale bila je pristup jeftinim i održivim zalihama prirodnog gasa. Iako se Evropa suočava s krizom zbog ograničenja isporuke gasa iz Rusije, SAD još uvek imaju relativno jeftiniji domaći gas dostupan za potrošnju.

U tom kontekstu, evidentno je da čak i razvijene zemlje brzo odbacuju brigu o životnoj sredini u korist boljeg i jeftinijeg snabdevanja energijom suočene s takvim krizama. To je spasonosna lekcija i nadamo se da će na budućim klimatskim samitima biti više razumevanja situacije s kojom se suočavaju ekonomije u razvoju.

Postignut načelni sporazum o modernizovanom Ugovoru o energetskej povelji

BRISEL - Evropska komisija saopštila je da su 24. juna završeni pregovori o modernizaciji Ugovora o energetskej povelji (ECT), uz okvirni sporazum postignut između 53 ugovorne strane. U saopštenju se navodi:

"Kada bude odobren i ratifikovan, modernizovani ECT će olakšati održiva ulaganja u energetske sektor stvaranjem koherentnog i ažurnog okvira. Pruža pravnu sigurnost i osigurava visok nivo zaštite investicija, istovremeno odražavajući ciljeve tranzicije čiste energije i doprinoseći postizanju ciljeva Pariskog sporazuma.

Ukidanje zaštite za ulaganja u fosilna goriva

ECT će ponuditi zaštitu investicija odražavajući reformisane i modernizovane standarde koje je EU razvila u svojim nedavnim bilateralnim sporazumima, čuvajući pravo vlada da slede svoje ciljeve javne politike, uključujući ublažavanje klimatskih promena i prilagođavanje. Time se u potpunosti čuva sposobnost EU-a da razvija naše klimatske politike.

Time smo uskladili ECT sa Pariskim sporazumom i našim ekološkim ciljevima".

Kako se navodi u saopštenju, modernizovani ECT će omogućiti ugovornim stranama da isključe nova ulaganja u vezi sa fosilnim gorivima iz zaštite investicija i da postupno ukinu zaštitu za već postojeće investicije.

Ovo postepeno ukidanje zaštite za ulaganja u fosilna goriva odvijaće se u kraćem vremenskom roku nego u slučaju povlačenja iz ECT-a, kako za postojeće tako i za nove investicije: postojeće investicije u fosilna goriva će se postupno ukinuti nakon 10 godina prema modernizovanim pravilima (umesto 20 godina prema važećim pravilima) i nova ulaganja u fosilna goriva biće isključena nakon 9 meseci.

Zabrana tužbi unutar EU

Novi tekst će takođe potvrditi da investitor iz ugovorne strane koja je deo organizacije za regionalnu ekonomsku integraciju (REIO), poput EU, ne može podneti zahtev za rešavanje sporova između investitora i države ("ISDS") protiv druge ugovorne strane koja je članica istog REIO. Time će se konačno okončati prijave unutar EU u okviru ECT-a koje su u suprotnosti sa pravom EU i nedavnim presudama Suda pravde EU, navodi Komisija.

Modernizovani ECT sadrži nove definicije "Investicije" i "Investitora" tako da će samo investitori sa značajnim ekonomskim interesima, ali ne i *mailbox* kompanije, uživati zaštitu ulaganja.

U modernizovanom ECT-u, Strane potvrđuju svoju opredeljenost za poštovanje međunarodno priznatih osnovnih principa rada i saglasne su da će se suzdržati od snižavanja svojih standarda kako bi privukle investicije putem takozvane klauzule o ne-regresiji, te da će izvršiti procene uticaja na životnu sredinu. Odredbe o transparentnosti i društvenoj odgovornosti takođe su deo odredbi o održivom razvoju, koje su sve predmet ad-hoc postupka rešavanja sporova.

Što se tiče tranzita, modernizovani ECT uzima u obzir zahteve integrisanih energetske tržišta sa pravima pristupa trećih strana, kao što je EU, sa značajno poboljšanim odredbama u pogledu pristupa u svrhe tranzita, korišćenja infrastrukture i tarifa.

Relevantna pravila za rešavanje sporova su modernizovana, kao što je, na primer, osiguranje veće transparentnosti postupka rešavanja sporova i zaštita od neozbiljnih investicionih zahteva.

Sledeći koraci

Sa načelnim dogovorom o tekstu modernizacije ECT-a, između ugovornih strana ECT-a će se pokrenuti tzv. procedura da ugovor može biti formalno usvojen na Konferenciji Energetske povelje koja je predviđena u novembru, "ako nijedna ugovorna strana ne prekine šutnju". Da bi EU zaključila sporazum, Komisija će morati zvanično da pokrene proceduru za potpisivanje i

zaključenje sporazuma za koju će biti potrebna saglasnost Saveta Evrope i Evropskog parlamenta.

Pozadina

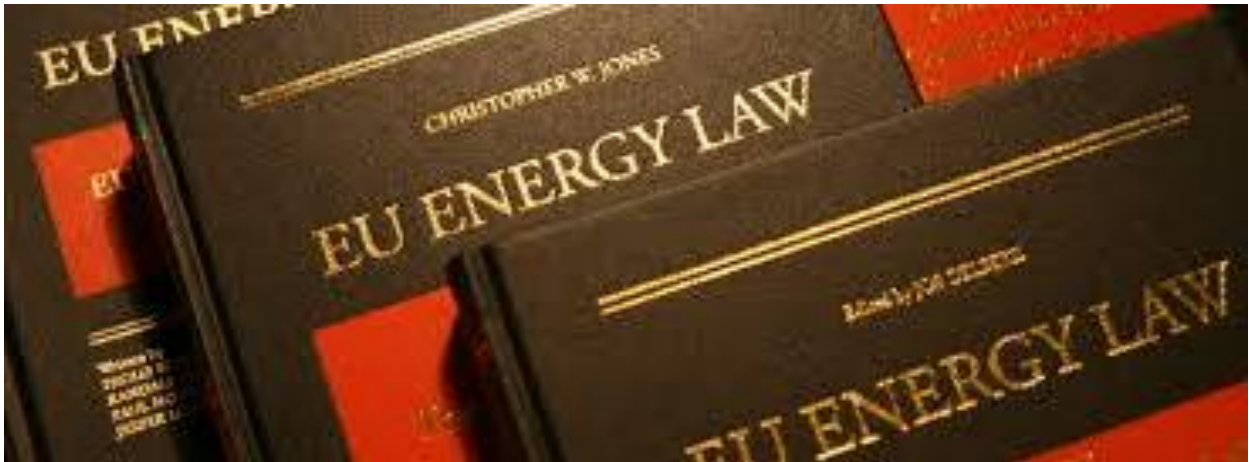
ECT je potpisan u decembru 1994. godine, a stupio je na snagu u aprilu 1998. godine. Trenutno postoje pedeset tri potpisnice i ugovorne strane Ugovora. To uključuje Evropsku uniju, Euratom i sve države članice osim Italije koja se povukla 2015.

Početni cilj ECT-a bio je stvaranje foruma za političku saradnju Istok-Zapad u oblastima energetike, zaštite investicija, trgovine i tranzita. Odredbe Ugovora o zaštiti investicija nisu ažurirane od 1990-ih i sada su zastarele u odnosu na nove standarde uspostavljene reformiranim pristupom EU u investicionoj politici.

Kada se pregovaralo o ECT-u, razlikovanje između izvora energije prema njihovoj kompatibilnosti sa obavezama klimatske politike još nije bilo u praksi. Čak i ako sadašnja formulacija ECT-a sadrži neke podsticaje za prelazak na čistu energiju, oni su implicitni i vrlo mali, to nije dovoljno za postizanje trenutnih ciljeva politike zaštite životne sredine.

Štaviše, ECT je postao najsporniji investicioni sporazum na svetu, pri čemu se većina sporova vodi unutar EU, što uključuje investitore iz članice EU, piše portal Evropske komisije europa.eu.ec.

Ministri EU traže kompromisni dogovor o klimatskim zakonima

BRISEL – Ministri zemalja Evropske unije (EU) sastaeće se ove nedelje kako bi pokušali da dogovore zajedničke planove za borbu protiv klimatskih promena, a diplomate kažu za **Reuters** da bi zemlje pod ekonomskim pritiskom mogle razvodniti neke od najambicioznijih ciljeva koje je predložio Brisel.

Ranije zakazani sastanak ministara energetike EU takođe će im dati priliku da razgovaraju o hitnim planovima za smanjenje potražnje za gasom, za koje se očekuje da će Brisel izraditi narednih sedmica u slučaju daljnog smanjenja isporuke iz Rusije.

Cilj smanjenja emisija za 2030.

Očekuje se da će ministri energetike i životne sredine koji se sastanu 27. i 28. juna dogovoriti zajedničke stavove o predloženim zakonima za postizanje cilja za 2030. za smanjenje neto emisija za 55 posto u odnosu na nivoe iz 1990. godine.

Zakoni bi proširili obnovljive izvore energije, obnovili tržište ugljenika u EU i zabranili prodaju novih automobila na fosilna goriva od 2035. godine.

Brisel kaže da kriza snabdevanja energijom ove godine, izazvana događajima u Ukrajini, znači da bi 27 zemalja EU trebalo još brže da se odviknu od fosilnih goriva. Ali pretnja ekonomskog pada zbog porasta cena energije takođe je učinila neke zemlje opreznijima u pogledu brzih promena za koje se boje da bi mogle doneti još više poremećaja.

40% energije iz OIE i 9% uštede energije

Očekuje se da će ministri energetike podržati ciljeve koje je Komisija EU predložila prošle godine za dobijanje 40 posto energije iz obnovljivih izvora i smanjenje potrošnje energije za 9 posto u odnosu na očekivane nivoe do 2030. godine.

Brisel je povećao te ciljeve na 45 posto i 13 posto prošlog meseca, u pokušaju da ubrza kraj oslanjanja zemalja na uvozna - i sve skuplja - fosilna goriva.

Očekuje se da ministri odobre originalne predloge i odlože razmatranje nadograđenih verzija do kasnije ove godine kada će pregovarati o konačnim zakonima s parlamentom EU.

Obnovljivi izvori su činili oko 22 posto energije u EU 2020.

Slabljenje delova zakona

Zemlje razmatraju slabljenje drugih delova zakona, prema sporazumima koji su sačinjeni pre sastanka ministara, a koje je video **Reuters**.

Nacrt sporazuma bi neke ciljeve učinio dobrovoljnim, a ne pravno obavezujućim, uključujući cilj da se smanji potrošnja primarne energije i cilj da obnovljivi izvori čine 2,6 posto transportnih goriva do 2030. godine.

Zemlje također razmatraju smanjenje cilja da polovina vodoniaka koji se koristi u industriji dolazi iz obnovljivih izvora do 2030. godine.

Neke diplomate izrazile su zabrinutost da bi promene, ako budu odobrene, uzrokovale da EU propusti svoje klimatske ciljeve. Ali drugi su rekli da očekuju da će zemlje sačuvati ključne elemente potrebne za postizanje ciljeva emisija.

Napredak u Direktivi o energetskej efikasnosti

BRISSEL - Na sastanku održanom u sredu (22. juna), nacionalni predstavnici postigli su značajan napredak ka sporazumu o Direktivi o energetskej efikasnosti, za koji se nadaju da će ga ministri energetike EU službeno usvojiti, piše **Euractiv**.

“Još uvek je u toku rasprava o glavnim ciljevima energetske efikasnosti EU i teško je predvideti šta će na kraju biti na stolu”, rekao je jedan EU diplomata.

Direktiva o energetskej efikasnosti doživela je poboljšanja u odnosu na prethodnu verziju, saznaje **Euractiv**.

Ovog puta, ona će uključiti obavezujući cilj za povećanje energetske efikasnosti i mehanizam koji su izradili Evropska komisija i francusko predsedništvo kako bi se osiguralo da EU ostane na pravom putu da ga postigne.

Međutim, okvirni dogovor postignut u sredu također sadrži neke razvodnjene elemente.

Prvi među njima je da će cilj za potrošnju primarne energije biti indikativan - koliko energije ulazi u proces proizvodnje, konverzije i prenosa energije pre nego što stigne do krajnjeg potrošača, a samim tim ni pravno obavezujući za zemlje članice EU.

To znači da će samo cilj za finalnu potrošnju energije – koliko energije potroši krajnji potrošač ili aplikacija – biti zadržan kao pravno obavezujući cilj za 2030. godinu.

Globalne investicije u energiju rastu za 8% u 2022. zahvaljujući zelenoj energiji

PARIZ - Prema novom *izveštaju* Međunarodne agencije za energiju (IEA), globalna ulaganja u energiju bi trebalo da porastu za 8% u 2022. godini na 2,4 biliona dolara, s tim da će investicije ići uglavnom u čistu energiju.

Daleko od dovoljnog

Iako ohrabrujuće, ulaganje u rast još uvek je daleko od dovoljnog da se uhvati u koštac s višestrukim dimenzijama današnje energetske krize i utre put prema čistijoj i sigurnijoj energetskej budućnosti, navodi Agencija.

Međutim, porast potrošnje na čistu energiju nije ravnomerno raspoređen, pri čemu se većina dešava u razvijenim ekonomijama i u Kini. A na nekim tržištima zabrinutost za energetske sigurnost i visoke cene podstiču veća ulaganja u sektor fosilnih goriva, posebno u uglj.

„Ogroman porast investicija za ubrzanje prelaza na čistu energiju jedino je trajno rešenje. Ova vrsta ulaganja je u porastu, ali nam je potrebno mnogo brže povećanje da bismo ublažili pritisak na potrošače zbog visokih cena fosilnih goriva, učinili naše energetske sisteme sigurnijim i naveli svet na pravi put da postigne naše klimatske ciljeve”, rekao je čelnik IEA Fatih Birol (foto).

Investicije u čistu energiju rastle su za samo 2% godišnje u pet godina nakon potpisivanja Pariskog sporazuma 2015. Ali od 2020. godine tempo rasta je značajno ubrzan na 12%.

Potrošnja je potpomognuta fiskalnom podrškom vlada i porastom održivih finansija, posebno u naprednim ekonomijama. Obnovljivi izvori energije, mreže i skladištenje sada čine više od 80% ukupnih investicija u energetskej sektoru.

Potrošnja na solarne PV, baterije i električna vozila sada raste po stopama koje su u skladu s postizanjem globalne neto nulte emisije do 2050. godine.

Polovina povećanja odraz većih troškova

Ipak, čvrsti lanci snabdevanja takođe igraju veliku ulogu u glavnom porastu investicija. Gotovo polovina ukupnog povećanja potrošnje je odraz većih troškova, od rada i usluga do materijala kao što su cement, čelik i kritični minerali. Ovi izazovi odvrtaču neke energetske kompanije od bržeg povećanja potrošnje.

Sa niske osnove, u toku je brzi rast potrošnje na neke nove tehnologije, posebno na baterije, nisku emisiju vodonika i korišćenje i skladištenje ugljenika. Očekuje se da će se ulaganja u skladištenje energije baterija više nego udvostručiti i dostići skoro 20 milijardi dolara 2022. godine.

Međutim, uprkos nekim svetlim tačkama, potrošnja čiste energije u ekonomijama u nastajanju i razvoju (isključujući Kinu) ostaje na nivou iz 2015. godine, bez povećanja od kada je postignut Pariski sporazum. Javna sredstva za podršku održivom oporavku su oskudna, okviri politike su često slabi, ekonomski oblaci se skupljaju, a troškovi zaduživanja rastu. Sve ovo potkopava ekonomsku privlačnost kapitalno intenzivnih čistih tehnologija.

Povećanje investicija u uglj od 10%

Još jedan znak upozorenja dolazi u vidu povećanja investicija u snabdevanje ugljem od 10% 2021. godine, predvođenih ekonomijama u razvoju u Aziji, sa sličnim povećanjem verovatno 2022. Iako je Kina obećala da će prestati da gradi termoelektrane na uglj u inostranstvu, značajna količina novih kapaciteta uglja dolazi na kinesko domaće tržište.

World Energy
Investment 2022

Iako su ulaganja u naftu i gas porasla za 10% u odnosu na prošlu godinu, ona su i dalje znatno ispod nivoa iz 2019. godine.

Sve u svemu, današnja potrošnja nafte i gasa uhvaćena je između dve vizije budućnosti: previsoka za put koji je usklađen s ograničavanjem globalnog zagrevavanja na 1,5 °C, ali nije dovoljna da zadovolji rastuću potražnju u scenariju u kojem se vlade drže današnjih postavki politike i ne ispune svoja klimatska obećanja.

Današnje visoke cene fosilnih goriva stvaraju bol za mnoge ekonomije, ali takođe donose neočekivani prihod za proizvođače nafte i gasa. Globalni prihod sektora nafte i gasa trebao bi skočiti na 4 biliona dolara u 2022., što je više nego dvostruko iznad petogodišnjeg proseka, s tim da će najveći deo otići velikim državama izvoznicama nafte i gasa, navodi IEA.

Ovi neočekivani dobiti pružaju jedinstvenu priliku za ekonomije koje proizvode naftu i plin da finansiraju preko potrebnu transformaciju svojih ekonomija, a za velike naftne i gasne kompanije da učine više na diversifikaciji svoje potrošnje. Udeo potrošnje naftnih i gasnih kompanija na čistu energiju polako raste, uz napredak koji uglavnom pokreću evropske velike kompanije i nekolicina drugih kompanija. Sve u svemu, investicije u čistu energiju čine oko 5% kapitalnih izdataka naftnih i gasnih kompanija širom svijeta, u odnosu na 1% u 2019.

Tehnologije čiste energije zahtevaju mnoštvo kritičnih minerala, a izveštaj o svetskim energetske investicijama po prvi put uključuje detaljan pregled trendova ulaganja u kritične minerale. Potrebna su veća i raznovrsnija ulaganja kako bi se obuzdali današnji pritisci cena i stvorili otporniji lanci snabdevanja čistom energijom.

EU i SAD nazvane licemerima na klimatskim pregovorima u Bonu

BON - Zemlje u razvoju izrazile su "razočarenje" posle pregovora o klimi u Nemačkoj završenih 16. juna uz rasplamsane frustracije zbog nedostatka zamaha u pomaganju ranjivim nacijama da se izbore sa posledicama zagrevanja.

S obzirom na to da je svetska pažnja skrenuta na druge izazove, posebno na rat u Ukrajini i rastuću prehrambenu, energetske i ekonomsku krizu, tehničke rasprave koje su imale za cilj da postave temelje za ključne pregovore Ujedinjenih nacija kasnije ove godine bile su pune nesuglasica.

Predstavnici skoro 200 zemalja stigli su u Bon podstaknuti ambicijom iskazanom pre šest meseci tokom pregovora UN COP26 u Glazgovu,

gde su se zemlje okupile oko hitne pretnje klimatskim promenama, piše **Euractiv**.

Ali sastanak je doveo do malog opipljivog napretka, čak i po pitanju ambicija smanjenja emisija za koje su se zemlje složile da su potrebne za postizanje cilja Pariskog sporazuma o ograničavanju zagrevanja na po mogućnosti 1,5 stepeni Celzijusa.

Finansije su stalna bolna tačka, sa obećanjem od 100 milijardi dolara godišnje od 2020. godine kako bi se pomoglo zemljama u razvoju da se prilagode potrebama klimatske politike.

Još jedna žarišna tačka u razgovorima je spor ritam rada na "gubicima i šteti", poput poplava, toplotnih talasa i oluja.

Zemlje u razvoju žele poseban „šalter“ za finansiranje koji će pomoći siromašnim zemljama koje su najmanje odgovorne za klimatske promene da se izbore sa njihovim uticajima.

Ali taj poziv su odbile bogate zemlje, posebno Evropska unija i Sjedinjene Države, koji su rekli da se finansiranje može kanalisati kroz mrežu postojećih humanitarnih i razvojnih organizacija.

Kako su se pregovori u Bonu završavali, zemlje u razvoju su se postrojile kako bi izrazile svoje nezadovoljstvo sporim napretkom u gubitku i šteti, koji se sada vodi kao tekući „dijalog“ koji će se završiti 2024. bez jasnog ishoda.

Oni žele da to pitanje bude na dnevnom redu sastanka COP27 u Šarm el Šeiku u novembru.

Masovno širenje OIE šteti Evropi preko bilion evra do 2035.

LONDON - Masovno širenje elektroenergetskog sistema Evrope učtverostručivanjem proizvodnje obnovljive energije i izgradnjom električne infrastrukture moglo bi uštedeti EU više od 1 bilion dolara do 2035. godine, istovremeno pružajući energetska sigurnost i čistiji vazduh, pokazuje studija centra za energetska istraživanja **Ember**.

EMBER

Emberovi istraživači su modelirali celi evropski elektroenergetski sistem kako bi pronašli najjeftiniji energetska put do 2050. - godine u kojoj su ekonomije EU zakonski obavezne da postignu neto nultu emisiju ugljenika.

Otkrili su da je u svim scenarijima s najnižim troškovima Evropa do 2035. godine ostvarila gotovo potpuno čistu elektroenergetsku mrežu bez fosilnih goriva, sa 95% izvora niske emisije i 70-80% proizvodnje električne energije iz vetra i sunca.

U poređenju sa trenutnim evropskim planovima koji uključuju proširenje fosilnih goriva, alternativni put čiste energije koji su modelirali istraživači doveo je do učtverostručena proizvodnje struje iz vetra i sunca na godišnjem nivou, plus razvoj infrastrukture kao što je udvostručenje električnih interkonektora.

U testovima na stres, istraživači su otkrili da je sistem električne energije usmeren na obnovljive izvore energije ostao stabilan i efikasan, čak i kada je bio izložen dugim periodima sa malo vetra ili sunca.

Novi nuklearni kapaciteti nisu bili karakteristika ovih najjeftinijih puteva. U međuvremenu, proizvodnja energije iz uglja bila bi potpuno okončana do 2030. godine.

Intermitentna priroda vetra i sunca ne zahteva rezervne TE

Najvažnije, scenario je pokazao da intermitentna priroda vetra i sunca - kada vetar ne duva, ili sunce ne sija - neće zahtevati dodatne konvencionalne "rezervne" izvore energije, kao što su prirodni gas, mazut ili ugalj.

"Zapravo smo otkrili da, kako uvećavamo vetro i solarnu energiju širom Evrope, potreba za rezervnim elektranama vremenom opada, iako potražnja za električnom energijom raste", rekao je Emberov viši energetski analitičar Kris Roslou (Chris Rosslowe). Kao rezultat toga, nije potrebno graditi nove gasne elektrane nakon 2025. godine.

Važno je napomenuti da je modeliranje sprovedeno pre rata u Ukrajini, koji je dramatično povećao cene fosilnih goriva - posebno gasa, ukazuje *Forbes*.

Problem – dopunska ulaganja do 750 mlrd €

Realizacija takvog scenarija u stvarnosti bi se, međutim, suočila sa značajnim preprekama - od kojih bi najmanje bile političke. Kako bi ostvarili pomenute koristi i uštede, evropske zemlje bi trebalo unapred da ulože između 300-750 milijardi evra preko postojećih planova u ubrzavanje obnovljivih izvora i nove električne infrastrukture, dodajući do 165 gigavata vetra i solarnih proizvodnih kapaciteta svake godine—u odnosu na trenutnu stopu rasta od samo 24 gigavata godišnje.

Cene uglja podstaknute evropskom energetskom krizom

LONDON - Globalne investicije u ugalj, do sada najomraženiju robu među kreatorima klimatske politike, pokazale su se do sada u ovoj godini kao najbolje i mogle bi nastaviti s dobrim rezultatima još neko vreme, komentariše 27. juna portal *thedeepdive*.

Tokom poslednjih nekoliko dana, vlade Nemačke, Holandije i Austrije najavile su da će se energija proizvedena u elektranama na ugalj koristiti u njihovim zemljama za kompenzaciju rezova u isporuci ruskog gasa.

Odluka Nemačke da prihvati ugalj posebno je vredna pažnje. Četvrta najveća svetska ekonomija (iza SAD-a, Kine i Japana) je krajem novembra 2021. objavila planove da pomeri datum potpunog ukidanja uglja do 2030. od 2038. Pre rusko-ukrajinskog rata, Rusija je pokrivala oko 35% nemačkih potreba za prirodnim gasom.

Dana 18. juna, nemački ministar ekonomije Robert Habeck (Habeck) bio je prisiljen da objavi povratak na "elektrane na ugalj za prelazni period". Uprkos svom nevoljnom pomaku u kratkoročnom i srednjoročnom periodu prema uglju, Nemačka se i dalje nada da će postići izlazak iz uglja 2030. godine.

Čini se da je restriktivni zakon o skladištenju gasa usvojen u martu 2022. ključni podsticaj za akcije Nemačke, piše portal. Do 1. oktobra svake godine, rezervoari za skladištenje gasa u zemlji moraju biti puni 80%, do 1. novembra 90%, a do 1. februara i dalje 40%, što je već u zimskoj grejnoj sezoni. Rezervoari su trenutno napunjeni 56%.

Drugi veliki faktor bile su akcije Gasproma od 14. do 15. juna da smanji kumulativnih 60% isporuka gasa u Nemačku preko gasovoda Severni tok 1. Gasprom je smanjio isporuke sa 5,9 milijardi kubnih stopa dnevno (Bcf/d) na 2,4 Bcf/d uz malo objašnjenja.

Holandija je ukinula sva ograničenja do 2024. na udeo uglja u svojoj mešavini goriva. Do sada je bilo dozvoljeno da električna energija na uglj zadovolji samo jednu trećinu potreba zemlje. Holandski ministar energetike je rekao da je njegova zemlja "pripremila ovu odluku sa svojim evropskim kolegama u proteklih nekoliko dana".

Čini se da će akcije ovih evropskih zemalja održati pritisak na povećanje cena uglja. Nakon što je dostigao maksimum od oko 430 USD po toni kada je Rusija intervenisala u Ukrajini, termalni uglj je nakratko pao na oko 260 USD, ali se vratio na raspon od 400 USD po toni. Iz dugoročne perspektive, roba je porasla za oko 700% za samo 18 meseci

Poljska i Ukrajina povećavaju proizvodnju uglja

VARŠAVA, KIJEV - Poljska i Ukrajina povećavaju ovogodišnju proizvodnju termalnog uglja, u pripremi za hladnije mesece, prenosi **Reuters**.

Poljska planira da "poveća proizvodnju uglja iz postojećih rudnika ove godine maksimalno za 1,5 miliona tona", rekao je Januš Olžovski, predsednik Poljske rudarske komore industrije i trgovine.

Državni proizvođač uglja PGG saopštio je da će postepeno zatvoriti sve svoje rudnike do 2049. godine.

"Prošle godine su poljski rudnici uglja uključeni u plan smanjenja rudarskog potencijala. Stoga ne možemo naglo povećati proizvodnju ove godine na značajan način", rekao je Olžovski.

Poljska, koja iz uglja proizvodi oko 70 posto svoje električne energije, ranije ovog meseca uvela je mere za subvencioniranje uglja za domaćinstva kako bi ublažila rastuće cene energije.

„Zadržali smo naše kapacitete za proizvodnju električne energije na uglj i želimo da povećamo proizvodnju uglja – to je neophodno da bismo bili sigurni za jesen i zimu“, rekao je premijer Mateuš Moravjecki u petak.

DTEK, najveći ukrajinski energetska investitor, takođe je u izjavi poslanoj e-poštom naveo da zemlja planira da poveća domaće zalihe termalnog uglja sa dva miliona tona na tri miliona tona uoči zime.

Dodaje se da DTEK Energy, koji upravlja rudnicima uglja, pokušava osigurati predratne nivoe proizvodnje uglja, iako nije otkrio konkretne brojke zbog sigurnosnih razloga.

Lideri EU bez dogovora o ograničenju cena gasa na celom kontinentu

BRISEL - Lideri EU nisu postigli dogovor o ograničenju cena gasa na celom kontinentu, koje su i dalje alarmantno visoke posle poremećaja koje je na tržištu izazvao rat u Ukrajini.

Da stvar bude još gora, Gasprom, vodeći ruski snabdevač energijom, smanjio je ili ozbiljno ograničio dotok gasa u 12 država članica, podižući opciju racionalizacije potrošnje ovog ključnog energenta do zime, prenosi 27. juna

Publicist 24.

Italijanski premijer Mario Dragi doputovao je u Brisel s namerom da iznese svoj predlog za ograničenje cena gasa u celoj EU, ali nije uspeo dobiti podršku svojih kolega.

Do sada su samo Belgija i Grčka izrazile podršku projektu, dok su Španija i Portugal već uspostavile privremenu granicu od 40 eura po megavatu na celom Iberijskom poluostrvu.

„Glavni prigovor [drugih zemalja] na ograničenje cena gasa je strah da će Rusija smanjiti isporuke“, rekao je Dragi. „Ali to nema smisla, jer su one već smanjene.“

Dragi je rekao da su Nemačka i Holandija, koje su se odlučno protivile tom potezu, postale "otvorenije" za tu ideju.

Nemački kancelar Olaf Šolc (Scholz), međutim, nije podržao predlog dok je razgovarao s novinarima na kraju samita.

Nagli pad ruskih tokova primorao je nemačku vladu da aktivira drugu fazu svog trostepenog plana za vanredne situacije, upozoravajući da su ciljevi skladištenja za zimu u opasnosti.

Kao kompromis, članci EU zadužili su Komisiju da osmisli novi plan za obuzdavanje rastućih cena energije, „uključujući izvodljivost uvođenja

privremenih ograničenja uvoznih cena gde je to prikladno“.

Njih 27 takođe je obećalo da će koordinirati svoje nacionalne mere protiv rastuće inflacije i izbegavati egocentričan i haotičan pristup koji je karakterizovao početne mesece pandemije.

Von der Lejen je rekla da Komisija trenutno razmatra vanredne mere svake zemlje članice u slučaju novog pada ruskih tokova i pozvala prestonice zemalja članica da razmotre kakav bi uticaj njihovi nacionalni instrumenti mogli imati na njihove susede.

„Radimo sa industrijom na zajedničkom evropskom planu smanjenja potražnje za hitne slučajeve“, rekla je ona. „Ovaj plan ću predstaviti liderima u julu. Neće biti povratka jeftinim fosilnim gorivima.“

Nemačka prinuđena na gašenje elektrana na gas

BERLIN - Nemačka će preduzeti hitne mere kako bi osigurala pokrivanje svojih energetske potreba nakon pada isporuke ruskog gasa, uključujući povećanu upotrebu uglja, saopštila je vlada u nedelju, 26 juna.

Najveća evropska ekonomija Nemačka je nedavno proglasila drugi stepen "uzbune" vladinog plana za vanredne situacije s gasom.

"Da bi se smanjila potrošnja gasa, mora se koristiti manje gasa za proizvodnju električne energije. Umesto toga će morati više da se koriste elektrane na uglj", navodi se u saopštenju ministarstva ekonomije.

Von der Lejen: Smanjite grejanje za dva stepena

BRISSEL - Predsednica Evropske komisije Ursula von der Lejen ponovila je poziv potrošačima da štede energiju.

Ako ljudi širom Evropske unije smanje grejanje za samo 2 stepena i podignu temperaturu klima uređaja takođe za 2 stepena, to bi uštedelo količinu

energije jednaku svom prirodnom gasu koji se isporučuje iz Rusije gasovodom Severni tok, rekla je von der Lejen posle samita u Briselu.

Mnoge evropske zemlje uveliko zavise od ruskih energenata, a Rusija je već potpuno zaustavila isporuku za 12 država Unije, rekla je von der Lejen.

„Najbolje je nadati se uvek najboljem, ali se pripremati za najgore. I upravo to sada činimo“, izjavila je Von der Lejen, rekavši da je proces započeo ranije ove godine.

Iako su potrebne nacionalne mere usmerene na domaća tržišta, čelnica Komisije je zatražila i koordinirano delovanje u celoj EU, kazavši da je neophodna detaljna analiza situacije.

EU Agencija za saradnju sa energetske regulatorima pregledala je sve nacionalne planove za vanredne situacije kako bi osigurala da su svi spremni za daljnja ograničenja snabdevanja, rekla je von der Lejen. Agencija s industrijom i 27 država članica EU-a radi na Evropskom planu za smanjenje potražnje u slučaju nužde.

Tri francuska energetska kolosa: Odmah smanjiti potrošnju energije

PARIZ -Potrošači bi trebalo odmah da počnu da smanjuju potrošnju energije, pozvali su u nedelju (26. juna) šefovi tri velike francuske energetske kompanije, upozoravajući na socijalne tenzije sledeće zime ukoliko se rezerve ne popune.

"Napor mora biti neposredan, kolektivan i masivan", napisali su Patrik Pujane (Patrick Pouyanne) iz TotalEnergies, Žan-Bernar Levi (Jean-Bernard Levy) iz EDF-a i Katrin MekGregor (Catherine MacGregor) iz ENGIE u tekstu u nedeljniku **JDD**.

Troje energetske šefova ukazuju i da je evropska proizvodnja struje dodatno otežana smanjenom proizvodnjom hidroelektrana zbog suše.

"Porast cena energije kao rezultat ovih poteškoća ugrožava naše društveno i političko tkivo i previše utiče na kupovnu moć porodica", rekli su, dodajući: "Najbolja energija je ona koju ne koristimo."

Poručili su "svaki potrošač i svaka kompanija moraju promeniti svoje navike i odmah ograničiti potrošnju energije, bilo da se radi o struji, gasu ili naftnim derivatima".

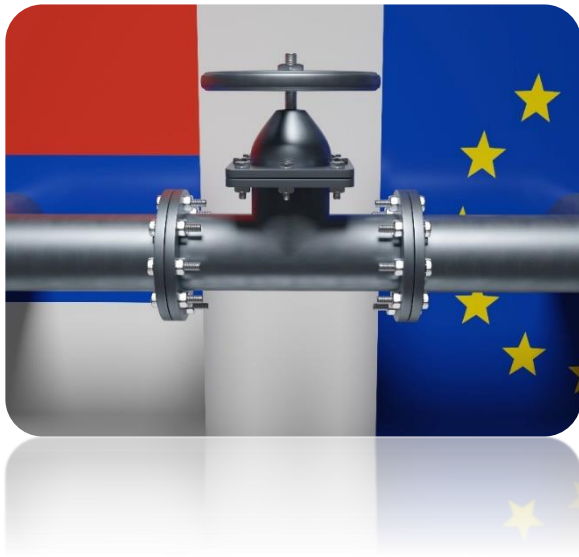
Popunjavanje rezervi prirodnog gasa tokom leta je prioritet, kao i "eliminisanje nacionalnog rasipanja" energije, rekli su oni.

Prema Međunarodnoj agenciji za energiju (IEA) sa sedištem u Parizu, Francuska mora ubrzati primenu energetske tehnologije s niskim udelom ugljenika i rešenja energetske efikasnosti ako želi postići svoje energetske i klimatske ciljeve, iako je manje zavisna od uvoza ruskog gasa od Nemačke i drugih EU zemalja.

Bloomberg: Rusija zateže gasnu omču oko EU

LONDON - Rusija je ponovo pooštrila kontrolu nad evropskim snabdevanjem prirodnim gasom, odbivši ponudu Ukrajine da rezerviše više tranzitnih kapaciteta kako bi nadoknadila smanjene protoke kroz ključni gasovod do Nemačke, piše **Bloomberg**.

Ruski Gasprom odlučio je da ne rezerviše dodatni prostor za transport gasa u Evropu ukrajinskim gasovodima za jul na aukciji u ponedjeljak, pokazuju rezultati rezervacija.

Odluka je izazvala novi skok cena gasa, a Nemačka je smanjenje isporuke Rusije nazvala "politički motivisanim", a ne zbog tehničkih problema, kako je naveo Gasprom.

Slovačkog uvoznika gasa SPP Rusija je obavestila da će njihove isporuke gasa biti prepolovljene, rekao je izvršni direktor kompanije, a Francuska je objavila da ne prima ruski gas preko Nemačke od 15. juna, javljaju agencije.

Italijanski Eni je rekao da će primiti samo polovinu gasa koje je tražio od Gasproma u petak nakon što je iskusio deficit u prethodna dva dana.

Sečin: Energetsko samoubistvo Evrope

ST. PETERSBURG - Čelnik ruskog naftnog giganta kaže da evropske nacije vrše energetsko samoubistvo sledeći Sjedinjene Države u uvođenju sankcija Moskvi zbog rata u Ukrajini.

Govoreći na Međunarodnom ekonomskom forumu u Sankt Peterburgu (SPIEF), Igor Sečin, čelnik ruske naftne kompanije Rosnjeft, rekao je da Evropljani pucaju sebi u nogu ograničavajući uvoz ruske nafte i gasa, prenosi portal **presstv.uk**. „Evropa vrši energetsko samoubistvo uvodeći sankcije Rusiji“, rekao je Sečin.

Šefica Evropske komisije Ursula von der Leyen predložila je prošlog meseca postepenu zabranu uvoza ruske nafte. Predlogom bi se postupno zabranila ruska nafta u narednih šest meseci, a rafinirana goriva do kraja ove godine.

Katar najveći svetski izvoznik LNG-a, ali ne može zameniti Rusiju

DOHA - QatarEnergy i italijanska kompanija Eni udružice se u proširenju najvećeg svetskog projekta tečnog prirodnog gasa (LNG), prema ugovoru potpisanom u nedelju u sedištu katarske državne kompanije u Dohi.

QatarEnergy imaće udeo od 75% nove zajedničke kompanije, dok će Eni posedovati 25%.

Zajedničko preduzeće će imati 12,5% udela u celokupnom projektu North Field East, najvećem svetskom gasnom polju.

Projekat North Field East vredan 28,7 milijardi dolara, koji je pokrenuo QatarEnergy u leto 2019. godine će povećati kapacitet izvoza LNG-a Katara sa sadašnjih 77 na 110 miliona tona godišnje, što će zalivsku državu pozicionirati kao najvećeg svetskog izvoznika LNG-a.

Francesco Sassi, istraživač energetske geopolitike i tržišta u energetsom konsultantu Ricerche Industriali ed Energetiche u Bolonji, u Italiji, rekao je za **Media Line** da uprkos toga Katar neće moći da popuni prazninu nastalu smanjenjem isporuka ruskog gasa Evropi.

Sassi navodi da je i katarski ministar energije osim kapaciteta i transport gasa problem. "Nema gasovoda od Katara do Evrope". I treće, moraju se uzeti u obzir dugoročni ugovori sa partnerima poput onih u Aziji, uglavnom Južne Koreje, Japana i Kine, koji su glavni i od Evrope pouzdaniji kupci katarskog LNG-a.

EU oprezna po pitanju postavljanja gornje granice cene ruske nafte

BERLIN - Evropska unija je 26. juna dala oprezan odgovor na planove kolega članica G7 da prihvate inicijativu SAD za ograničavanje cene ruske nafte, javlja **Reuters**.

Lideri G7 sastali su se u južnoj Nemačkoj na trodnevnom samitu od nedelje koji je osmišljen da pokaže njihov jedinstveni odgovor na rusku invaziju na Ukrajinu pre četiri meseca.

EU, planira da zabrani pomorski uvoz ruske nafte od kraja godine, ali je izrazila rezerve prema nastojanju SAD-a za širokim ograničenjem cena nafte ili "odstupanjem od cene" kako bi se ograničili prihodi Moskve od energije.

Izuzeće od cene moglo bi funkcionisati kroz mehanizam za ograničavanje ili zabranu osiguranja ili finansiranja za isporuke ruske nafte iznad određenog iznosa. To bi moglo sprečiti efekte prelivanja na zemlje s niskim prihodima koje se bore s visokim troškovima hrane i energije.

Predsednik Evropskog saveta Šarl Mišel (Charles Michel) je rekao da će članci G7 razgovarati o tehničkom mehanizmu koji je imao efekat ograničenja cene nafte kroz usluge vezane za naftu i osiguranje izvoza.

"Želimo da budemo sigurni da će ono što odlučimo imati negativan efekat (na Rusiju), a ne za nas same", rekao je Mišel.

Evropa: Prosečne cene el.energije za dan unapred: Nedelja: 6-12 jun

